

EL DAVANTAL de PERE CALDERS

Posar en net

M'he trobat diverses vegades, i ho he dit públicament en ocasions anteriors, que en el curs de reunions, col·loquis o taules rodones, s'alça algú i demana —o es pren— la paraula per dir que estem pitjor que mai. Es una afirmació que sempre m'irrita una mica, perquè no respon a la veritat. Potser si l'espontani o deliberat objector digués que vivim uns moments difícils i que encara som lluny d'aconseguir el que volem, em semblaria més ajustat a la raó. Però dir que estem pitjor que mai no tan sols és fals, sinó que deforma perillosament la visió de les coses i ens pot allunyar del camí que ens queda per fer.

Hi ha hagut molts sofriments, moltes conductes abnegades i molts morts per servir la causa de Catalunya. Seria terriblement desolador que acordéssim que tot plegat ha estat inútil, que només hem aconseguit de retrocedir i «estar pitjor que mai».

El triomfalisme és antipàtic i, sobretot, enganyador. Però la negació sistemàtica i el voler erigir el pessimisme com a declaració de principis encara em sembla més reprobable. El pessimisme no mou res, tendeix a ancorar-se en el gust de les lamentacions i a fer llargues llistes dels mals sense l'esforç de proposar remeis: si no hi ha res que hagi valgut la pena, probablement no trobarem res que ens estimuli a prosseguir.

Hi ha unes evidències que no ens han de satisfer del tot, però que tampoc no podem negar. No fa gaire davant un reduït auditori que em concedia el favor d'una atenció cordial, vaig afirmar que en el transcurs de la meua vida (que m'ha permès d'arribar a la vellesa) no havia conegut per al nostre país un període de llibertat relativa tan llarg com el vivim actualment. Vaig recalcar la condició de «relativa», perquè en ús d'un perfecte dret volem més del que tenim. Però si en una lluita no s'obtenen un determinats guanys, o bé ens entestem a no veure els que hem aconseguit —per pocs que siguin— correm el risc de sentir-nos sòlidament instal·lats en la derrota. I aquest seria un sentiment esterilitzador que no ens ajudaria gens.

En les converses que he esmentat, sol fer aparició el tema del desencís, amb la relació puntual dels mals que ens afligeixen. Puc assegurar que aquests darrers els coneixem bé, no n'oblidem mai cap. I aboquen a un interrogant que sorgeix d'una manera inevitable: ¿són mals nostres, només, o formen part del trastorn d'un canvi d'era que commou tot el món? Jo diria, i ho dic sempre que ve a tomb, que ens trobem immersos en un procés de transformació accelerada, com mai no havia conegut la humanitat. Com que aquest canvi conté una barreja desconcertant de progrés i de decadència es fa molt difícil d'assimilar-lo.

Dins aquest panorama, ple de pedres per a ensopegar-hi, es comprèn que arribem a confondre els nostres mals particulars amb mals universals, però això no ens eximeix pas d'intentar no perdre'ns en l'entrellat de camins. Tenim el nostre, ben concret, i em fa l'efecte que, fins ara, no ens en desviem pas del tot.